

Саган О.В. International scientific and practical conference “Innovations and modern technology in the educational system: contribution of Poland and Ukraine”: Conference Proceedings, May 5-6, 2017. Sandomierz.-P.57-60.

Саган О.В.

Функції методико-інформатичної компетентності вчителя початкових класів

Включення в освітні програми початкової школи інформатики як навчальної дисципліни актуалізує підготовку вчителя початкових класів до організації відповідної діяльності. Йдеться не тільки про наявність у педагога інформатичних компетентностей, які дозволяють йому вільно використовувати сучасні інформаційні технології, але й про сформованість відповідної компетентності у галузі методики навчання інформатики молодших школярів.

У своїх дослідженнях ми визначаємо методико-інформатичну компетентність вчителя початкових класів як системну особистісну якість, яка відображує його знання та вміння у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, у питаннях дидактики інформатики та організації навчально-виховної роботи у початкових класах, ціннісне ставлення до власної професійної діяльності, мотивацію до самоудосконалення і професійного зростання[2].

Методико-інформатична компетентність вчителя виявляється у його діяльності, яка пов'язана з виконанням різноманітних функцій. За енциклопедичним словником, функція (від лат. *functio* – виконання, здійснення) визначається як діяльність; зовнішній прояв властивостей об'єкта в системі відношень[3]. З філософської точки зору, функція забезпечує взаємодію окремих частин цілого, причому зміна одного параметру об'єкту впливає на інші параметри[4]. У словнику іноземних мов функція трактується як обов'язок, коло діяльності, роль[1]. Більшість дослідників визначають функції

як види діяльності, що передбачаються у перебігу навчально-виховного процесу.

Вважаємо за доцільне окреслити функції досліджуваного утворення.

Аксіологічна (від давн.-грец. ἀξία — цінність) *функція* методико-інформатичної компетентності вчителя початкових класів полягає в обґрунтуванні тих цінностей, які спрямовують особистість до конкретних дій і мотивують до актуалізації цілей та змісту відповідно до вимог професійних та освітніх стандартів. Йдеться про усвідомлення впливу процесу інформатизації на особистість, оскільки досвід всіх інформаційних революцій свідчить про їх неможливість без прийняття суспільством необхідності якісних перетворень у системі освіти. Сучасний розвиток інформаційного суспільства актуалізує проблему трансформації інформаційної грамотності молодшого школяра через інформаційну культуру до інформаційного світогляду, формування якого залежить від методико-інформатичної компетентності педагога.

Гносеологічна (від давн.-грец. γνωστικός - пізнання) *функція* полягає у побудові системи об'єктивних знань про інформаційні процеси, їх властивості, засоби і методи їх розповсюдження. Сформованість методико-інформатичної компетентності озброює вчителя початкових класів знаннями про структуру високо розвиненого інформаційного суспільства, умови користування його ресурсами і принципами розвитку. Унікальність цієї функції полягає в тому, що надто швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій вимагає постійної трансформації методико-інформатичної компетентності вчителя.

Так, в оновленій програмі з інформатики (2016 рік) серед державних вимог до навчальних досягнень учня з'явилися вміння орієнтуватися в електронних навчальних картах для перегляду сузір'їв, Сонячної системи, материків та океанів Землі, України; вміння пошуку інформації в електронних бібліотеках; вміння захищати свій інформаційний простір під час віртуального спілкування тощо.

Праксиологічна (від давн.-грец. *πράξις* – діяльність) функція полягає у дослідженні професійної діяльності вчителя в інформаційно-комунікаційному середовищі (предметної, педагогічної, соціальної тощо). Ця функція передбачає отримання практичного досвіду відомих способів педагогічної діяльності, матеріалізованих в інформаційно-комунікаційних, інструментальних, конструктивних вміннях.

Прогностична (від грец. *prógnosis* — передбачення) функція спрямована на вирішення вчителем проблем планування власної методичної діяльності, а також прогнозування та передбачення її результатів. Постійне оновлення знань у галузі інформаційно-комунікаційних технологій актуалізує пошук якісно нових форм і методів роботи з учнями. Так, у позакласній діяльності з інформатики звичними стали організація веб-квестів, проектна діяльність в чатах, використання сучасних графічних редакторів для створення анімаційних об'єктів і т.ін.

Вчитель з високим рівнем сформованості методико-інформатичної компетентності, володіючи сучасним актуальним знанням в окресленій галузі, здатен до прогнозування інтелектуальних і практичних запитів учнів та відповідної організації навчання інформатики.

Прогностична функція відповідає за своєчасну реакцію на застарілі знання і появу нових, що дозволяє прогнозувати тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та методичні аспекти їх використання. Основним інструментом цієї функції є моніторинг, як система відбору, опрацювання, аналізу і зберігання інформації, що забезпечує можливість своєчасної корекції досліджуваного процесу та прогнозування подальшого його розвитку.

Рефлексивна (від лат. *reflexio* — звернення назад) функція спрямовує педагога на формування власної методичної діяльності, на усвідомлення необхідності удосконалення набутих компетенцій. Рефлексивна функція певним чином є індикатором теоретичної, практичної та методичної підготовки педагога у галузі оперування засобами інформаційних технологій

та навчання їх використання молодшими школярами. Певним чином йдеться і про оволодіння особистісного сенсу педагогічної діяльності, бажання до самоудосконалення, почуття відповідальності та професійного зростання.

Окреслені функції, як види діяльності впливають комплексно на формування методико-інформатичної компетентності вчителя початкових класів через її компоненти, а саме:

- мотиваційного, як потреби у постійному оновленні знань у галузі інформаційних технологій, аналіз своїх можливостей, здатність до самооцінки, тощо.
- Когнітивного, в основі якого знаходяться знання у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, обізнаність у питаннях з дидактики інформатики та організації навчально-виховної роботи у початкових класах, встановлення змістових взаємозв'язків, які передбачають неперервну професійну освіту.
- Діяльнісного, в основі якого є практична реалізація знань, сформованих у межах когнітивного компоненту, тобто оновлення досвіду, формування гнучкості та адаптивності до постійних змін.
- Професійно-педагогічного, в основі якого є власна педагогічна діяльність з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій та навчання інформатики та в початкових класах.

Література:

1. Комлев Н.Г.Словарь иностранных слов: [Более 4500 слов и выражений] / Н.Г. Комлев. – М.: ЭКСМО, 2006. – 669 с.
2. Саган О.В.Концепція фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів до викладання інформатики/О.В. Саган//Інформаційні технології в освіті:[зб. наук. праць/ред.Співаковський О.В.].-Херсон:Вид-во ХДУ, 2016.- Вип.28.-С.44-52.
3. Советский энциклопедический словарь/ гл.ред.А.М.Проханов.- М.:Сов.энциклопедия, 1987.-1600с.
4. Философский словарь/ Под ред. М.М. Розенталя. Изд. третье.– М.: Изд-во политической литературы, 1972.-С.556.